

Gräsnyckeln

Bayer CropScience

Introduktion

Syftet med denna gräsnyckel är att man ska kunna särskilja de i svenskt lantbruk vanligast förekommande gräsarterna redan i blom- eller axlöst tillstånd.

Gräs är bara gräs för många människor, och det är ju egentligen inte så konstigt. Utan blommor är det kort sagt en planta med långa, smala och gröna blad. I synnerhet på de riktigt små plantorna kan det vara svårt att se skillnad på de olika arterna och även gräsexperterna kan vara ute på hal is.

Gräsnyckeln innehåller 25 gräsarter. Utöver de vanliga odlade gräsen (kulturgräsen), är det medtaget ett antal vilda gräs, vilka kan uppträda som ogräs i gräsfröodlingar, stråsåd och andra odlingar.

Så här används gräsnyckeln

De enskilda gräsarterna bestäms genom att man använder gräsnyckeln på sidorna sex och sju.

Här kommer man fram till grupper eller arter av olika gräs. Följer man sidhänvisningen får man en mer detaljerad beskrivning, därefter kan den riktiga identifieringen ske.

På sidorna fyra till fem finns en förklaring till namn och uttryck som används i ogräsnyckeln. På sidan 18 finns en bestämningsnyckel för de fyra spannmålsslagen, så att man ska kunna identifiera dem före de har gått i ax.

Innehåll

Gräsplantans delar och uppbyggnad.....	4
Gräsnyckel	6

Identifiering av:

Engelskt rajgräs	9
Flyghavre	17
Hundäxing.....	11
Italienskt rajgräs	11
Kamäxing.....	9
Knylhavre	14
Krypven	13
Kvickrot	12
Kärngröe	10
Luddlosta	17
Luddtåtel	16
Renkavle	15
Renlosta	16
Rödsvingel	8
Sandlosta.....	17
Storven	13
Timotej.....	14
Tuvtåtel.....	8
Vitgröe	9
Vårbrodd	12
Åkerven	13
Åkerven	15
Ängsgröe	10
Ängskavle.....	15
Ängssvingel.....	11

Bestämning av spannmålsslagen 18

Bladskiva

Bladslida

Bladskiva i rullat knoppläge

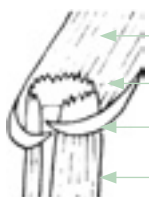
Utlöpare, t ex kvickrot

Stolon, t ex krypven

Bladskiva i vikt knoppläge

Bladskiva

Snärp

Bladöron

Bladslida

Småax

Axgräs t ex engelskt rajgräs

Bladspets, båtformad
på gröearter

Gräs med axvippa
t ex timotej

Bladlister

Inga bladlister

Ljusa strimmor, parallella
med mittnerven

Gräs med vippformig blomställning
t ex gröearter

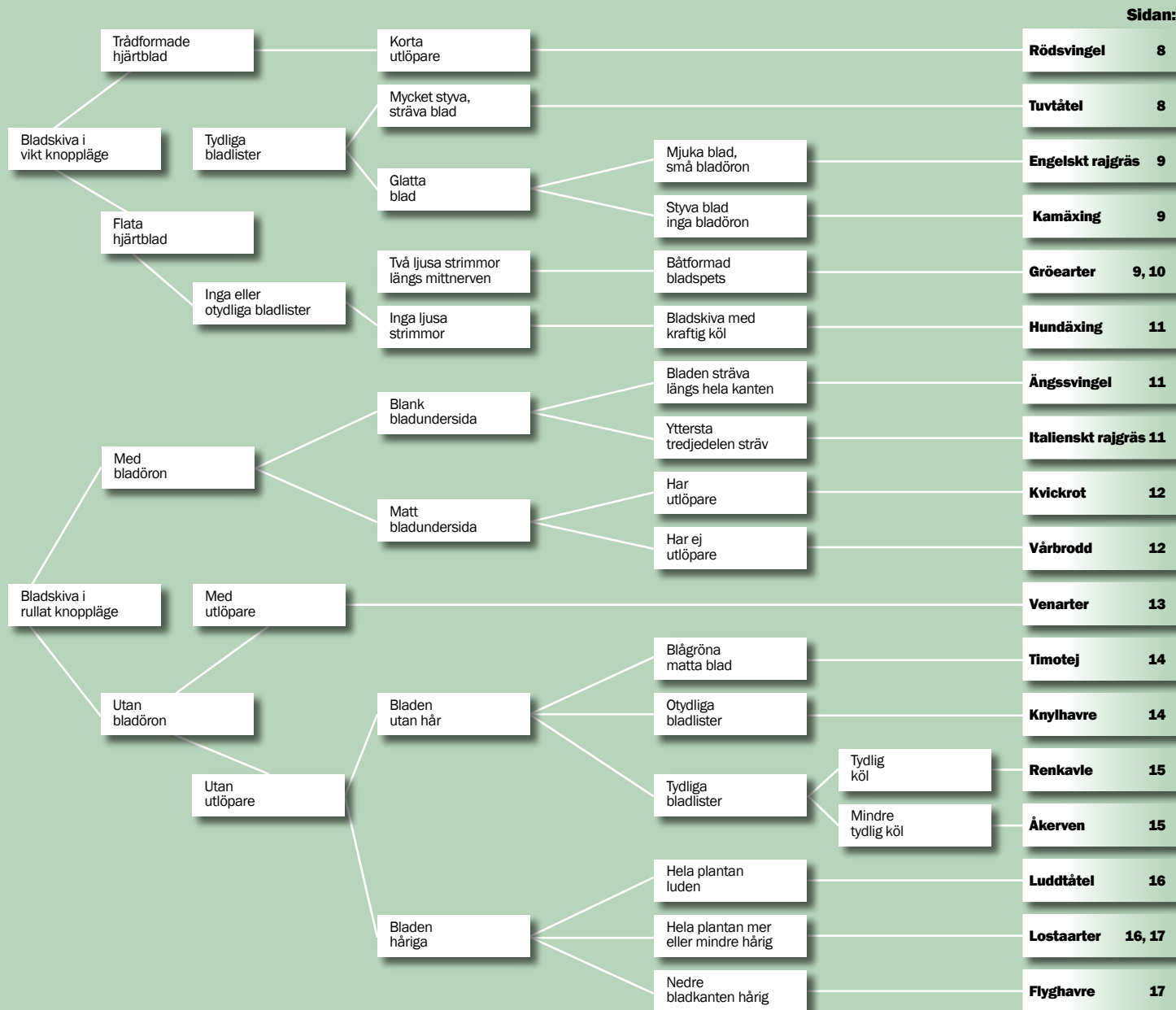

Småax med åtta blommor

Så här används gräsnyckeln

De enskilda gräsarterna bestäms genom att man använder gräsnyckeln på sidorna sex och sju. Här kommer man fram till grupper eller arter av olika gräs. Följer man sidhänvisningen

får man en mer detaljerad beskrivning, därefter kan den riktiga identifieringen ske. På sidorna fyra till fem finns en förklaring till namn och uttryck som används i ogräsnyckeln. På sidan 18 finns en bestämningsnyckel för de fyra spannmålsstagen, så att man ska kunna identifiera dem före de har gått i ax.

Rödsvingel

Festuca rubra

Tuvtåtel

Deschampsia caespitosa

Engelskt rajgräs

Lolium perenne

Kamäxing

Cynosurus cristatus

Vitgröe

Poa annua

Snärp

Mycket kort, trubbig, svår att urskilja.

Lång, upp till 15 mm, spetsig.

Kort, upp till 1 mm.

Kort, trubbig, upp till 1,5 mm.

Långt, avrundat, lätt sågtandat.

Bladöron

Finns ej.

Finns ej.

Små, avsmalnande .

Finns ej.

Finns ej.

Knoppläge

Bladskiva i vikt knoppläge.

Bladskiva i vikt knoppläge.

Bladskiva i vikt knoppläge.

Bladskiva i vikt knoppläge.

Bladskiva i vikt knoppläge.

Bladslida

Rund bladslida, äldre bladslidor öppna, lätt hårig.

Öppen, rund, ofta lite kölformad. Sträv upptill eller glatt.

Öppen, glatt, de nedre bladslidorna rödvioletta, platta skott.

Öppen, rund, glatt, äldre bladslidor gula.

Hoptryckt, glatt, mer eller mindre öppen bladslida med köl.

Bladskiva

Trådformade, mjuka rotblad. Stråbladet platt.

Mörkgröna, långa, mycket styva blad, med sträva tydligt framträdande bladlistor och ljusa strimmor. Glänsande blank undersida.

Utan hår, mörkgrön, matt översida, med tydliga lister. Skinande blank och glatt undersida.

Mörkgröna, styva och smala bladskivor, utan hår. Sträv i kanten, översidan ribbad och matt. Undersidan glatt och blank med köl.

Ljusgröna strimmor på tvären med båtstavformig spets. Matt undersida med liten köl, utan hår.

Blomställning

Öppen, ofta med ensidig topp med 4-7 blomliga rödaktiga småax med korta agnborst.

Stor, mycket yvig sidenglänsande vippa med små tvåblommiga violetta till vitaktiga småax med korta dolda agnborst.

Ax med 6-10 blomliga småax, kantställda, sammantryckta, utan agnborst.

Ensidig grön vippa med parvis sittande 3-5 blomliga småax. Korta agnborst.

Liten öppen vippa, ofta med parvis sittande ensidiga grenar. 3-5 blomliga småax utan agnborst.

Beskrivning

Mattbildande flerårigt gräs med utlöpare. Odlas.

Flerårigt tuvformat gräs med upprätta långa strån. Växer på ångar, i diken, fuktig skogsmark samt på mossar.

Kraftigt, mörkgrönt, löst tuvbildande, flerårigt gräs. Odlas.

Ganska kort, upprätt, styvt strå, löst tuvbildande. På ångar, gräsmarker och betesmarker.

Småtuvtigt ettårigt kort gräs som kan blomma hela året. Allmänt ogräs överallt.

Kärrgröe

Poa trivialis

Ängsgröe

Poa pratensis

Hundäxing

Dactylis glomerata

Ängssvingel

Festuca pratensis

Italienskt rajgräs

Lolium multiflorum

Snärp

Lång, spetsig, 4-10 mm.

Kort, avrundad, 1-3 mm

Mycket lång, upp till 12 mm.

Mycket kort, ca 1 mm, avhugget.

Kort, ca 2 mm, avhugget.

Bladöron

Finns ej.

Finns ej.

Finns ej.

Små, utan hår.

Stora, ganska smala, omfattande.

Knoppläge

Bladskiva i vikt knoppläge

Bladskiva i vikt knoppläge

Tvåkölade, starkt hoptryckta, sträva bladslidor.

Bladskiva i rullat knoppläge.

Bladskiva i rullat knoppläge.

Bladslida

Hoptryckt, sträv bladslida med köl.

Hoptryckt (nederst), glatt bladslida med svag köl.

Öppen, glatt, de nedre bladslidorna rödvioletta, platta skott.

Öppen, trind, glatt bladslida utan hår.

Mer eller mindre öppen, rund bladslida, vanligtvis utan hår.

Bladskiva

Ljusgrön, jämnt tillspetsad bladskiva, båtstävformig spets. Blank undersida med köl.

Mörkgröna eller blådagigå blad, jämbreda i hela längden, tvärt avhugget i en båtformig spets. Blank glatt undersida med köl.

Matta, grågröna, breda blad med kraftig köl.

Ljusgröna blad utan hår. Översidan tydligt ribbad, undersidan blank. Sträv längs hela bladkanten.

Mörkgröna, breda, mjuka blad med tydliga bladlistor och blank undersida. Sträv längs yttersta tredjedelen av bladkanten. Utan hår.

Blomställning

Öppen, tät vippa ofta med svagt violetta småax utan agnborst.

Öppen vippa med få grenar, 3-5 blommiga ofta violetta småax utan agnborst.

Karaktäristisk vipp-liknande topp med treblommiga småax, sittande tätt ensidigt.

Nedhängande smal vippa som endast är öppen under blomningen. 6-10 blommiga stora småax utan eller med enstaka korta agnborst.

Axgräs med tio eller flerblommiga småax med agnborst, kantställda.

Beskrivning

Löst tuvbildande flerårigt gräs med korta stoloner. På fuktig, näringsrik jord. Odlas.

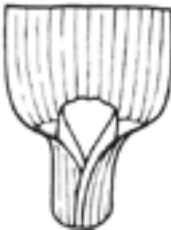

Svagt tuvbildande gräs med utlöpare. På odlad mark, ängar, vägkanter och betesmarker. Odlas.

Grovt, starkt tuvbildande, flerårigt, dominerande gräs. Odlas.

Högt, ganska kraftigt tuvbildande flerårigt gräs. Odlas.

1-2 årigt tuvformat, snabbväxande, kraftigt gräs. Odlas.

	Kvickrot <i>Elytrigia repens</i> (<i>Agropyron repens</i>)	Vårbrodd, luktgräs <i>Anthoxanthum odoratum</i>	Rödven <i>Agrostis tenuis</i>	Storven <i>Agrostis gigantea</i>	Krypven <i>Agrostis stolonifera</i>
					
Snärp	Mycket kort, ca 1 mm, avhugget.	Kort, ca 2 mm, lätt sågtandat.	Kort, tvärt avhugget.	Mycket lång, upp till 6 mm. Avhugget och sågtandat.	Lång, upp till 5 mm, avrundat, lätt tandat.
Bladöron	Omfattande, spetsiga.	Små, med få spridda hår.	Finns ej.	Finns ej.	Finns ej.
Knoppläge	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.
Bladslida	Öppen, rund bladslida, utan tydlig köl. Unga bladslidor håriga.	Öppen, med spridda hår, de övre bladskivorna kan vara lite uppblåsta/svullna.	Öppen, rund, glatt bladslida.	Öppen, rund, glatt bladslida.	Öppen, rund, glatt bladslida.
Bladskiva	Mörkgröna, matta, långa, ganska smala blad. Översidan med spridda långa hår, undersidan glatt.	Matta korta blad, med låga fina lister, med spridda hår, särskilt vid bladskäften.	Mattgröna blad med tydliga bladlister utan hår.	Mattgröna breda blad med tydliga bladlister. Utan hår.	Lätt sträva blad med grå eller blå glans. Tydliga bladribbor. Utan hår.
Blomställning	Axgräs. Ett femblommigt småax vid varje axled. Småaxen är sidoställda.	Vid mognad ett gulglänsande vippgräs, med treblommiga småax med två ofruktsamma agnborstbärande blommor och en fruktsam blomma utan agnborst. Agnborsten är böjda.	Brunlila vippa med få utspärrade grenar. Enblommiga mycket små småax utan agnborst.	Stor yvig vippa med många enblommiga småax utan agnborst.	Blek efter avslutad blomning. Hopdragen vippa med många enblommiga småax utan agnborst.
Beskrivning	Kraftigt växande flerårigt gräs med långa välutvecklade utlöpare. Svårbekämpat ogräs.	Tunt, tuvformat flerårigt gräs med starkt kryddigt doft (kumarin). På ångar och betesmarker.	Flerårigt, lågt, löst tuvbildande gräs med korta utlöpare. På torr, näringsfattig jord.	Högt flerårigt tuvbildande gräs med korta utlöpare. Växer på näringsrik jord, betesmarker och i vägkanter.	Flerårigt löst tuvbildande gräs med långa stolonier. Odlas.

Timotej

Phleum pratense

Knylhavre

Arrhenatherum elatius

Renkavle

Alopecurus myosuroides

Ängskavle

Alopecurus pratensis

Åkerven

Apera spica-venti

Snärp

Lång, upp till 6 mm, spetsig mittflik och små sidoflikar.

Lång, ca 4 mm, fransad.

Medellång, ca 2,5 mm, avhuggen, ofta oregelbundet sågtandad.

Lång, trubbig, tjock.

Mycket lång, fransad.

Bladöron

Finns ej.

Finns ej.

Finns ej.

Finns ej.

Finns ej.

Knoppläge

Bladskiva i rullat knoppläge.

Bladskiva i rullat knoppläge.

Bladskiva i rullat knoppläge.

Bladskiva i rullat knoppläge.

Bladskiva i rullat knoppläge.

Bladslida

Öppen, rund, glatt bladslida. Stjälken ofta lökformad precis ovan om markytan.

Öppen, översta delen glatt, annars lite sträv bladslida.

Öppen, rund, glatt bladslida, annars sträv stjälk.

Öppen, rund, glatt bladslida med glatt strå.

Öppen, fast och glatt bladslida. Glatt strå.

Bladskiva

Ljusa, ofta blågröna breda, matta blad utan hår med svag köl. Sträv bladkant, speciellt mot bladbasen.

Gulgröna, blanka, ganska långa smala lite sträva blad med köl. Utan tydliga bladlistor.

Blågröna, korta, sträva blad utan hår, med tydliga bladlistor och köl.

Breda glatta strå, med tydliga bladlistor. Bladen vänder översidan neråt.

Matta, smala, sträva blad med tydliga bladlistor, utan tydlig köl.

Blomställning

Avlång, tät och fast vippa med många enblommiga upprätta ljusgröna småax utan agnborst.

Lång, ganska smal vippa med tvåblommiga upprätta ljusgröna småax. Den nedersta blomman har agnborst.

Smal, spolförmad, spetsig, ganska lös axvippa med tätsittande enblommiga småax med agnborst.

Axvippa som renkavle, men större och mer avrundad, dock med mindre agnborst.

Nedhängande mycket yvig vippa med mycket tunna grenar. Enblommiga mycket små småax med långa tunna, ofta snodda, agnborst.

Beskrivning

Kraftigt, flerårigt löst tuvformat gräs. Odlas.

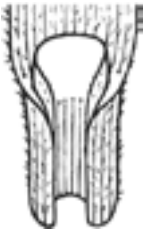

Flerårigt tuvformat kraftigt gräs med styva skott. Rötterna är gula. Längs vägkanter och slänter. Odlades tidigare.

Ettårigt upprätt tuvbyggande gräs. Kan ofta ses en och en. På våta lerjordar. Vanligt ogräs i höstsäd.

Flerårigt tuvformat gräs, kraftigare än renkavle. På fuktig, näringsrik jord. Odlades tidigare.

Ettårigt, tuvformat gräs med upprätta strån. Ofta ogräs i höstsäd.

	Luddtåtel Holcus lanatus	Renlost Bromus arvensis	Sandlost Bromus sterilis	Luddlost Bromus hordeaceus	Flyghavre Avena fatua
					
Snärp	Medium, 2-3 mm, tvärt avhugget eller fransigt.	Medium, ca 3 mm, spetstandat.	Lång, fransig, utan hår.	Kort, ca 2 mm, ofta randig, som regel hårig.	Lång, upp till ca 6 mm
Bladöron	Finns ej.	Finns ej.	Finns ej.	Finns ej.	Finns ej.
Knoppläge	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.	Bladskiva i rullat knoppläge.
Bladslida	Öppen, rund, dunhårig, blågrön bladslida, smala blad med tydlig köl. Övre bladslidor uppblåsta.	Stängd, rund, dunhårig bladslida med korta hår. Glatt strå.	Stängd, rund, dunhårig bladslida. De övre bladslidorna kan vara glatta. Strået glatt.	Stängd, rund bladslida med mjuka hår. Även strået har mjuka hår.	Öppen, rund bladslida, ofta glatt, men kan ha hår upptill.
Bladskiva	Matta, blågröna, dunhåriga smala blad med tydlig köl. Känns sammetsaktigt vid beröring.	Blågröna mjuka, ludna blad med tydlig mittnerv.	Gröna, mjuka blad med ett lätt blåroött skimmer. Sträv, dunhåriga bladtyta med blank undersida.	Grågröna, mjukhåriga, mjuka blad med tydligt trenervig över- och undersida.	Breda, platta blad utan hår. Bladkanten kan, särskilt mot bladbasen, vara hårig. Bladen är snodda åt vänster.
Blomställning	Tät, slank, vippra med många tvåblommiga småax. Den översta blomman har kort, dolt, krokformat agnborst.	Stor nedhängande vippra med långa tunna grenar. 5-10 blommiga, glatta småax med agnborst och ofta violett skimmer.	Stor, jämsidig vippra med långa, hängande stråva grenar. 4-10 blommiga rödvioletta småax med långa agnborst.	Vippra med upprätta toppgrenar. 5-9 blommiga, lätt äggformade, mjukhåriga småax med agnborst.	Stor utspärrad vippra med hängande mattgröna 2-3 blommiga småax. Var blomman med lång, knäböjd, snodd agnborst. Kärnorna faller av vid mognad.
Beskrivning	Tätt, tuvformat, flerårigt, ganska kraftigt men mjukt gräs. På näringsfattiga, halvfuktiga jordar.	Ettårigt ganska högt tuvformat gräs. På sandiga marker och vägkanter. Odlades tidigare.	Löst tuvformat ettårigt ganska högt gräs. På torra soliga platser.	Lågt, ettårigt gräs med många varieteter. På torra marker, ångar, vägkanter etc.	Högt kraftigt gräs, som liknar odlad havre. Ett fruktat ogräs i odlingar av vårsäd.

De fyra sädesslagen

Vete

Korn

Snärp

Medellång.

Lång.

Bladöron

Tydliga, med långa, utstående hår.

Kraftiga utan hår.

Blad

Högersnott.

Högersnott.

Råg

Havre

Snärp

Kort.

Lång.

Bladöron

Små, utan hår.

Finns ej.

Blad

Högersnott.

Vänstersnott.

Högersnott blad:
Vete, Korn, Råg.

Vänstersnott blad:
Havre.

Bayer CropScience

Bayer AB
Bayer CropScience
Box 151
Kajgatan
S-234 23 Lomma

www.bayercropscience.se
infosverige@bayercropscience.com